

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittinen selonteko

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittinen selonteko (VNS 10/2021 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava ulkoasiainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ulkoasiainneuvos Rauno Merisaari, ulkoministeriö
- erityisasiantuntija Heta-Elena Heiskanen, ympäristöministeriö
- professori Ari Ekroos, Suomen ilmastopaneeli
- ilmastotyön asiantuntija Emilia Runeberg, Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Fingo ry
- ohjelmapäällikkö Anne Tarvainen, WWF Suomi

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Finnwatch ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Perus- ja ihmisoikeudet ja kestävä kehitys

Ympäristövaliokunta pitää erinomaisena, että ihmisoikeuspoliittiseen selontekoon on ensimmäistä kertaa sisällytetty kestävää kehitystä ja ihmisoikeuksia tarkasteleva osa (luku 6: Perus- ja ihmisoikeudet erottamattomana osana kestävää kehitystä). Edellisessä selonteossa vuodelta 2014 todettiin vain, että ihmisoikeudet ovat erottamaton osa taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää kehitystä. Selonteossa ei tuolloin kuitenkaan käsitelty lainkaan ilmastomuutoksen tai luontokadon aiheuttamaa uhkaa ihmisoikeuksien näkökulmasta eikä kestäväen kehityksen periaatteitakaan lähemmin.

Nyt yksi selonteon lähtökohta on sen tunnistaminen, että ilmastomuutos ja luonnon monimuotoisuuden kato uhkaavat perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Tavoitteena on toimia ilmaston-

Valiokunnan lausunto YmVL 5/2022 vp

muutoksen hillitsemiseksi ja luonnon monimuotoisuuden puolesta siten, että perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat. Kestävän kehityksen Agenda2030-toimintaohjelman tavoitteita toteutetaan kiinteässä yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Muita merkittäviä YK:n puitteissa tehtyjä Suomea sitovia sopimuksia ovat erityisesti Pariisin ilmastosopimus ja biodiversiteettisopimus. Ilmastonmuutos ja luontokato koettelevat maailmanlaajuisesti voimakkaimmin niitä, joilla on jo lähtökohtaisesti huonommat mahdollisuudet sopeutua sääilmiöiden ja luontokadon aiheuttamiin muutoksiin ja epävakauteen. Hallitsematon ilmastonmuutos johtaa kuivuuden, tulvien ja myrskyjen lisääntymiseen, ruokaturvan heikkenemiseen, yhteiskuntien epävakaisuuden kasvuun ja pakottavista syistä johtuvien muuttoliikkeiden lisääntymiseen. Ilmastokriisi uhkaa oikeutta elämään, terveyteen, puhtaaseen veteen ja omaisuuteen.

Suomi on sitoutunut toimimaan edellä mainittujen sopimusten tavoitteiden mukaisesti niin globaalisti kuin kansallisestikin. Suomi toimii YK:n ihmisoikeusfoorumeilla ja muussa toiminnassa EU:n jäsenenä ja kansallisesti, Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa sekä muiden kumppanimaidensa kanssa kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti ihmisoikeusperustaisesti. Perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen on osa Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamista. Onkin tärkeää, että Suomi edistää ihmisoikeustavoitteita johdonmukaisesti paitsi kotimaassa myös EU:ssa ja kaikessa kahdenvälisessä ja monenkeskisessä yhteistyössä YK:n puitteiden ohella. Selonteko korostaa aiempaa selvemmin kansalais- ja poliittisten oikeuksien (KP-oikeudet) sekä taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien (TSS-oikeudet) keskinäistä täydentävyyttä.

Perus- ja ihmisoikeudet ovat perustavanlaatuisia, kaikille ihmisille yhdenvertaisesti kuuluvia oikeuksia. Jokaisen perusoikeudet on turvattu Suomen perustuslaissa. Ihmisoikeudet on puolestaan turvattu kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa. Selonteossa todetaan, että Suomen kansalliset perus- ja ihmisoikeushaasteet poikkeavat teemoiltaan ja laajuudeltaan usein maailmanlaajuisista haasteista. Selonteossa nämä erot otetaan huomioon painottamalla erilaisin tavoin kansallista, EU-tason sekä kansainvälistä toimintaa. Perustuslain 22 §:ssä säädetään julkisen vallan yleisestä velvollisuudesta perus- ja ihmisoikeuksien turvaamiseen. Perusoikeuksien tosiasiallinen toteutuminen edellyttää usein julkisen vallan aktiivisia toimenpiteitä perusoikeuksien suojaamiseksi ulkopuolisilta loukkauksilta tai tosiasiallisten edellytysten luomiseksi perusoikeuksien käyttämiselle. Turvaamiskeinoihin kuuluu myös perusoikeuden käyttöä turvaavan ja täsmentävän lainsäädännön aikaansaaminen.

Tavoitteena ympäristöihmisoikeus

Selonteossa todetaan, että ihmisoikeussopimuksissa ei vielä ole nimenomaista oikeutta turvalliseen, puhtaaseen, terveeseen ja kestäväan ympäristöön, vaan ympäristöön liittyvät ihmisoikeusnäkökulmat kehittyvät oikeus- ja tulkintakäytännön kehittymisen kautta. Valtioilla on positiivisia toimintavelvoitteita, kuten ympäristövaikutusten arviointi, riittävän lainsäädännön turvaaminen ja viranomaisvalvonta. YK:n ihmisoikeusneuvosto on kuitenkin vuonna 2021 hyväksynyt poliittisesti sitovan päätöslauselman (48/13), jossa tunnustetaan oikeus puhtaaseen, terveelliseen ja kestäväan ympäristöön ihmisoikeutena ja huomioidaan, että ympäristön heikko tila, ilmastonmuutos ja kestämaton kehitys muodostavat yhden suurimmista ja vakavimmista uhista nykyisten ja tulevien sukupolvien ihmisoikeuksien toteutumiselle, mukaan lukien oikeus elämään. Muun muassa Euroopan neuvoston puitteissa käydään keskustelua sekä ei-sitovasta että mahdollisesti oikeudellisesti sitovasta velvoittavasta instrumentista ympäristön ja ihmisoikeuksien alalla. Suo-

Valiokunnan lausunto YmVL 5/2022 vp

mi on myös jäsen Euroopan neuvoston ihmisoikeuksien johtokomitean (CDDH) alaisessa ihmis-oikeudet ja ympäristö -työryhmässä (CDDH-ENV), joka laatii parhaillaan suositusta aiheesta. Euroopan neuvoston ministerikomitean on tarkoitus hyväksyä suositus kesällä 2022, minkä jäl-keen Euroopan neuvostossa ryhdytään tarvittaviin jatkotoimenpiteisiin.

Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä uutta ympäristöihmisoikeutta eli uutta oikeu-dellisesti sitovaa asiakirjaa koskien oikeutta puhtaaseen, terveeseen ja kestäväan ympäristöön ih-misoikeutena. Oikeus veteen ja sanitaatioon sekä ruokaturva on jo aikaisemmin vakiinnutettu osaksi ihmisoikeuksia. Koska ilmastonmuutos ja luontokato muodostavat kiihtyessään uhkan ih-misen selviytymiselle tai mahdollisuudelle jatkaa nykyisen kaltaista elämäntapaa, on tärkeää ke-hittää laaja-alaisemmin ympäristön huomioon ottamista ihmisoikeuksien alalla. Ilmastokriisi on samalla ihmisoikeuskriisi, josta kärsivät eniten kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat maat ja ryhmät. Lisäksi haavoittuvimmassa asemassa olevat kärsivät jo nyt ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja usein alueilla, joilla perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisessa on ennestään suu-ria haasteita.

Valiokunta pitää selonteon tavoin tärkeänä YK:n ympäristöä ja ihmisoikeuksia koskevan erityis-raportoijan toimintamahdollisuuksien turvaamista ympäristökysymysten painoarvon kasvaessa. Geopoliittiset jännitteet ovat kasvaneet, ja maailmanlaajuinen koronapandemia muodostaa uudenlaisen haasteen ihmisoikeudet huomioon ottavan politiikan edistämiseksi monissa maissa. Valiokunta korostaa tarvetta valtavirtaistaa ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä luontokadon ja elinympäristöjen pilaantumisen ehkäiseminen osaksi kaikkea Suomen ih-misoikeuspolitiikkaa.

Osallistumisoikeudet ja ympäristödemokratia

Valiokunta pitää hyvänä oikeusvaltiokehityksen nostamista selonteossa esiin. Oikeusvaltioperi-aatteiden mukaisen toiminnan vaatimuksella siten, että perus- ja ihmisoikeudet turvataan, on merkitystä myös muun muassa perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen ympäristöä koskevassa päätöksenteossa.

Kansainvälisen Århusin yleissopimuksen tavoitteena on turvata kaikille tiedonsaanti-, muutok-senhaku- ja vireillepano-oikeus sekä oikeus osallistua päätöksentekoon ympäristöasioissa. Suo-messa perustuslaki velvoittaa valtion edistämään oikeutta osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen (14 §). Julkisen vallan on myös pyrittävä turvaamaan mahdolli-suus osallistua ympäristöä koskevaan päätöksentekoon (20.2 §). Viimeksi mainittu säännös sisäl-tää perustuslaillisen toimeksiannon antaen julkiselle vallalle vahvan oikeudellisen velvoitteen, joka täsmentyy säännöstä muun oikeusnormiston ja kansainvälisten sopimusten kanssa yhdessä tulkittaessa. Edellä mainituista oikeuksista säädetään ympäristölainsäädännössä yksityiskohtai-semmin perustuslaillisen toimeksiannon ohjaamalla tavalla ja Århusin sopimuksen velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi.

Edellä viitatus lainsäädännön lisäksi kiitosta on saanut suomalainen toimintamalli, jossa kansa-laisyhteiskunnalla on merkittävä rooli osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon. Valiokunta pitää tärkeänä, että tämä näkyy hyvin myös selonteossa. Ilmasto- ja ympäristöliikkeillä on merkittävä rooli maailmanlaajuisesti ympäristöihmisoikeuksien puolustamisessa. Luonnonvarojen väärin-

Valiokunnan lausunto YmVL 5/2022 vp

käytöksiä paljastavat ja väärinkäytöksiä vastaan toimivat ympäristöihmisoikeuspuolustajat joutuvat useissa maissa häirinnän ja väkivallan kohteiksi. Selonteossa Suomi tuomitsee ympäristöihmisoikeuspuolustajiin kohdistuvan väkivallan ja tukee heidän toimintamahdollisuuksiaan. On tärkeää, että ympäristökysymysten kasvava merkitys otetaan huomioon myös ihmisoikeuspuolustajien tukemisessa. Valiokunta pitää tärkeänä ympäristödemokratian vahvistamista globaalisti.

Ympäristö- ja ihmisoikeusjärjestöt ovat viime vuosina alkaneet haastaa julkisen vallan ympäristötoimien riittävyyttä erityisesti kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen suhteen. Ilmasto-oikeudenkäynnit haastavat myös perinteistä oikeudellista ajattelua. Kansallisella tasolla tuomioistuimet Alankomaissa, Saksassa ja Ranskassa ovat eräissä viimeaikaisissa ratkaisuisaan katsooneet, etteivät kyseisten maiden ilmastotoimet olleet riittäviä velvoittaen ne ryhtymään tiukempiin täytäntöönpanotoimiin. Kanteiden määrä globaalisti on kasvussa sekä hallituksia että yksityisiä yrityksiä vastaan, ja kanteet perustuvat niin ihmisoikeuksien kuin kansallisen lainsäädännön velvoitteiden rikkomiseen. Ympäristöön ja ilmastomuutoksen liittyvä ihmisoikeusperusteinen oikeuskäytäntö on siten voimakkaasti kehittymässä. Mahdolliset loukkaukset voivat tulla myös kansainvälisten lainkäyttö- ja tutkintaelinten käsiteltäviksi.

Valiokunta katsoo, että selonteossa on tunnistettu hyvin Suomen ja muiden kehittyneiden maiden globaali vastuu ilmastomuutoksesta. Kansainvälinen toimintamme mukaan lukien kehityspolitiikka on ihmisoikeusperustaista, ja tätä on tärkeää toteuttaa myös kansallisesti johdonmukaisesti. Myös ilmastoa ja ympäristöä koskevien päätösten perustaminen tutkittuun tieteelliseen tietoon on tärkeä lähtökohta. Ympäristödemokratiaa ja osallistumisoikeuksia voidaan vahvistaa myös kansallisessa lainsäädännössä, kuten ilmastolakiuudistuksessa. Valiokunta pitää erityisesti lasten ja tulevien sukupolvien oikeuksien näkökulmasta tärkeänä, että uudistamisessa mahdollistetaan ilmastolakiin liittyvien päätösten saattaminen tuomioistuimen arvioitavaksi siitä näkökulmasta, ovatko ne linjassa laissa asetettujen ilmastotavoitteiden kanssa.

Oikeudenmukainen vihreä siirtymä

Siirtymä ilmastokestävään yhteiskuntaan ja erityisesti irrottautuminen fossiilisiin polttoaineisiin perustuvasta taloudesta voi lisätä globaalisti eriarvoisuutta ja ihmisoikeusloukkauksia, mutta muutos voi myös johtaa myönteiseen kehitykseen, jos se toteutetaan tietoisesti ihmisoikeusperustaisesti. Ihmisoikeussopimukset määrittävät myös arvokkaan elämän edellytyksenä olevan sosiaalisen turvallisuuden sisältöä. Riittävän elintason oikeus sisältää myös oikeuden asuntoon. Köyhyys on merkittävä ihmisoikeushaaste, ja sen poistaminen on myös Agenda2030:n kestävä kehityksen tavoite. Suomessa perustuslaki turvaa oikeuden ihmisarvoisen elämän edellyttämään toimeentuloon ja huolenpitoon. Julkisen vallan on myös edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus ja mahdollisuudet työhön. Lisäksi jokaisen omaisuus on turvattu.

EU korostaa ilmastopolitiikassaan voimakkaasti oikeudenmukaista vihreää siirtymää, joka osaltaan kytkeytyy sosiaalisen oikeudenmukaisuuden turvaamiseen. Perimmältään tässä onkin kysymys kestävä kehityksen kolmiosaisesta ytimeä; toimien hyväksyttävyyttä tulee tarkastella niin ympäristönäkökulmasta, taloudellisesta näkökulmasta kuin sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Valiokunta painottaa Agenda2030:n mukaista "ketään ei jätetä jälkeen" -periaatteen

Valiokunnan lausunto YmVL 5/2022 vp

johdonmukaista noudattamista kaikessa toiminnassa. Kaikki väestöryhmät ja yksilöt, taustastaan ja ominaisuuksistaan riippumatta, on pidettävä mukana kehityksessä.

Ilmastonmuutos lisää myös eriarvoisuutta. Kehittyvät ja köyhät maat ja alueet ovat vähiten vastuussa ilmastonmuutoksen aiheuttamisesta, ja niillä on myös heikoimmat lähtökohdat sopeutua negatiivisiin muutoksiin. Ilmastonmuutos voi myös syventää sukupuolten välistä eriarvoisuutta. Tämä riski on suuri etenkin alueilla, joilla työnjako on sukupuolittunutta ja etenkin naisten toimeentulo on riippuvainen luonnonvaroista ja ilmaston muutoksille alttiista aloista, kuten maataloudesta. Ilmastonmuutoksen seuraukset ovat ylisukupolvisia ja koskettavat erityisesti lapsia ja nuoria. Varsinkin pienet lapset ovat myös haavoittuvia sään ääri-ilmiöille, joten lapsivaikutuksia on tarpeen arvioida jatkossa tarkemmin.

Yritysvastuu

Selonteossa nostetaan hyvin esiin myös yritysten ihmisoikeusvastuu merkitykseltään kasvavana aihealueena. Erityisesti kansainvälisesti toimivien yritysten merkitys on lisääntynyt perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisessa. YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat periaatteet vuodelta 2011 ohjaavat sitä, miten valtioiden ja yritysten tulisi toteuttaa velvollisuuksiaan omassa maassaan. Suomi oli maailman neljäs maa, joka julkaisi näitä koskevan oman kansallisen toimeenpanosuunnitelman vuonna 2014. Ohjelmassa esitetyt toimenpiteet on tehty ja YK:n periaatteiden toimeenpanoa on jatkettu eri keinoin. Suunnitelman tavoitteena oli auttaa yrityksiä huomioimaan paremmin toimintansa ihmisoikeusvaikutukset, täsmentää huolellisuusperiaatteiden sisältöä ja edistää vuoropuhelun lisäämistä yritysten ja kansalaisjärjestöjen kesken. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan Suomi kehittää yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa yritysvastuuta koskevaa sitovaa sääntelyä osana YK:n ja OECD:n puitteissa tapahtuvaa uudistamistyötä.

Valiokunta korostaa, että kestävä kehitys ei toteudu vain julkisen vallan toimin, vaan yritykset ovat kehityksen moottoreita. Maailman suurin yritysvastuualoite, UN Global Compact -verkosto, mahdollistaa myös suomalaisille yrityksille globaalin perspektiivin ja mahdollisuuden hyötyä liiketoiminnassaan entistä vastuullisemmasta toiminnasta ottaen mallia parhaista esimerkeistä kansainvälisiltä markkinoilta. Myös EU:n komissio on 23.2.2022 julkaissut lainsäädäntöehdotuksen yritysten kestävydestä ja asianmukaisesta huolellisuudesta eli yritysvastuulainsäädännöstä. Sääntelyn tavoitteena on edistää ihmisoikeuksien kunnioittamista ja siirtymää kohti hiili-neutraalia taloutta. Valiokunta pitää selonteon tavoin tärkeänä tavoitteena vastuullisen liiketoiminnan edistämistä. Valiokunta toteaa edellä ilmasto- ja ympäristöperusteisista kanteista lausuttuun viitaten, että myös yritysten on hyvä varautua kanteiden määrän nousuun.

Kehityspolitiikka

Suomen kehityspolitiikka on sovitettu Agenda2030:n kestävä kehityksen toimintaohjelman mukaiseksi. Ihmisoikeusperustaisessa kehityspolitiikassa Suomi edistää muiden läpileikkaavien tavoitteiden ohella ilmastokestävää ja vähäpäästöistä kehitystä sekä ympäristönsuojelua painottaen luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Valiokunta katsoo, että selonteot ovat siten hyvin linjassa keskenään ja tukevat ihmisoikeuspoliittisen selonteon kansainvälisten tavoitteiden toimeenpanoa.

Valiokunnan lausunto YmVL 5/2022 vp

Osallistumisoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, että kehityspolitiikassa tuetaan etenkin köyhien kehittyvien maiden ja niiden kansalaisyhteiskunnan osallistumista ilmastotoimien ja -välineiden suunnitteluun, kehittämiseen, toimeenpanoon ja seurantaan liittyvään päätöksentekoon. Esimerkiksi uusia ilmastomuutoksen vaikutuksia koskevia tietojärjestelmiä, kuten katastrofirisikitietojärjestelmät ja sääpalvelut, tulee kehittää niin, että ne hyödyttävät ja saavuttavat ilmastomuutoksen vaikutuksille kaikkein haavoittuvimmat ihmiset ja yhteisöt.

Lopuksi

Valiokunta katsoo, että selonteossa nostetaan hyvin esiin Suomen aktiivinen pyrkimys edistää Pariisin ilmast sopimuksen, YK:n biodiversiteettisopimuksen sekä useiden muiden kansainvälisten ympäristösopimusten toimeenpanoa kotimaassa sekä kannustaa ja tukea johdonmukaisesti muita valtioita niiden toimeenpanossa. Edistämällä Pariisin sopimuksen ja muiden kansainvälisten ympäristösopimusten tavoitteiden toteutumista voidaan myös parantaa edellytyksiä perus- ja ihmisoikeuksien turvaamiseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Ympäristövaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 25.2.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juha Sipilä kesk
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan lausunto YmVL 5/2022 vp
Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Ihmisoikeuspoliittinen selonteko on varsin merkittävä Suomen kansainvälistä ihmisoikeuspolitiikkaa ohjaava asiakirja. Selonteko on kiinteässä yhteydessä syksyllä 2021 hyväksyttyyn valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelmaan, ja yhdessä nämä ohjaavat valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeustoimintaa myös kansallisesti. Selonteko on poliittinen linjaus, eikä se pyri olemaan kattava kuvaus ihmisoikeustilanteesta tai -toiminnasta Suomessa tai muissa valtioissa. Selonteon teemojen ja tavoitteiden toimeenpano on usean eri ministeriön toimivastuulla. Selonteossa käsitellään laajasti etenkin kahta kokonaisuutta, joiden merkitys perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisessa sekä kansainvälisessä ihmisoikeuskeskustelussa lisääntyy: kestävä kehitys ja sen osana erityisesti ilmastomuutoksen hillintää ja luontokadon torjumista koskevat osiot. Myöskään sananvapautta ei tule unohtaa puhuttaessa ihmisoikeuspolitiikasta.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä haluaa kiinnittää huomiota erityisesti ilmastopoliittisiin näkökulmiin selonteossa. Ensinnäkin maamme energia- ja ilmastopoliitiikka on nykyisen hallituksen johdolla käännetty sekä epävakaaletta että ennustamattomalle kurssille. Tämä sama suuntaus on nähtävissä sekä kotimaassa kuin ulkomailla. Ennen tätä vaalikautta päätöksentekosektorilla on ollut edes vähän sitä vakautta, joka olisi palvellut yhteiskuntamme ja maamme kokonaisuutta sekä samalla tuonut siihen yli vaalikausien kestävä johtamukaisuutta. Nyt tätä vakautta ja ennustettavuutta ei ole. Hallituksella ei ole myöskään EU:n edunvalvontaa.

Toisaalta Perussuomalaisten eduskuntaryhmä suhtautuu edelleen varsin kriittisesti koko selontekoon, samoin kuin lukuisiin muihinkin hallituksen esityksiin, sillä mielestämme se vaarantaa yhä kohtuuttomasti sekä maamme teollisuuden ja sen toimintakyvyn että siihen liittyvät työpaikat hallituksen harjoittaman liian kireän ilmastopoliitiikan kautta. Täten emme edelleenkään voi olla puoltamassa sitä, että saavuttaisimme maanosassamme ilmastoneutraalisuuden ennen vuotta 2050 niin kuin Euroopan unionin pyrkimys on. Emme myöskään ryhmänä voi allekirjoittaa maamme hallituksen tavoitetta hiilineutraalisuudesta vuoteen 2035 mennessä. Näemme puolueena, että hallitusohjelma on täten laitettava uusiksi etenkin juuri ilmastopoliitiikan osalta. Se, että ilmastopoliitiikkaa hoidetaan hyvin, on tae siitä, että Eurooppaan ei synny maahanmuutto- tai pakolaisaaltoja. Emme myöskään valiokuntaryhmänä puolla pakolaiskiintiön nostamista niin kuin selonteossa mainitaan.

Kolmanneksi tulee muistaa, että puhuttaessa juuri ao. selonteosta ja sen ilmastopoliitiikasta sekä siihen kiinteästi liittyvästä Agenda2030-toimintaohjelmasta ei voida koskaan sivuuttaa sananvapautta ja sen tärkeyttä maallemme. Pääsääntönä tulee olla, että Suomessa eletään Suomen lakien mukaan. Emme hyväksy rasismia, emme kenenkään sortamista terveyden, vakaumuksen, ihonvärin tai muun vastaavan syyn perusteella. Tämä ei kuitenkaan saa merkitä sitä, että jokaiselle kuuluvaa sananvapautta perusteettomasti rajoitetaan. Eduskuntaryhmänä pidämme tärkeänä sitä, että poliittinen kilpailu ja mielipiteet ovat vapaita. Ei voi olla niin, että jos kyseessä on jotakin maailmankatsomusta edustava (erityis)ryhmä, ei ihmisillä tällöin ole oikeutta sanoa omia johtopäätöksiään ääneen.

Valiokunnan lausunto YmVL 5/2022 vp
Eriävä mielipide

Lopuksi sekä valiokuntaryhmämme että eduskuntaryhmämme joutuu taas kerran toteamaan sen tosiasian selonteon perusteella, että Suomen hallituksen tärkeysjärjestyksessä muu maailma tulee ensin ja suomalainen vasta sen jälkeen, jos hallitukselta aikaa siihen jää.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 25.2.2022

Sheikki Laakso ps

Petri Huru ps